

2013-05-28
BESLUT
Dnr LiU-2013-00671
1(5)

Handlingsplan för forskning och forskarutbildning (UV)

Handlingsplan för forskning och forskarutbildning inom Utbildningsvetenskap har fastställts av Styrelsen för utbildningsvetenskap 2013-05-28 och gäller perioden 2013-2014 för att sedan utvärderas och revideras.

Utvecklingen av forskningsmiljöer

Linköpings universitet har en god position med avseende på utbildningsvetenskaplig forskning. En ambition för styrelsen är att under perioden synliggöra den utbildningsvetenskapliga forskningen såsom ett av universitetets starka forskningsområden. Detta är tänkt att ske genom att de olika forskningsmiljöer där denna forskning bedrivs ges möjlighet att utveckla sin specifika profil, samtidigt som samarbete mellan miljöerna bidrar till att synliggöra forskningsområdets bredd och djup.

En forskningsmiljö hålls samman av ett gemensamt forskningsområde (som definieras i termer av gemensamma forskningsfenomen, forskningskontext, forskningsinriktningar, forskningsprojekt), men är samtidigt en organisatorisk form för planering och resurstilldelning. Forskningsmiljön har syftet att åstadkomma en gynnsam långsiktig utveckling av forskning och forskarutbildning samt främja såväl disciplinär forskning som tvär- och mångvetenskap. Den utgör även forskningsanknytning till Utbildningsvetenskaps grundutbildningar på så vis att forskningsområdena har relevans för grundutbildningsämnena, att forskare verkar som lärare i grundutbildningen och att seminarier är öppna och tillgängliga för lektorer och adjunkter som har sin huvudsakliga tjänstgöring på grundutbildningen. Miljöerna kan vara både institutions- och fakultetsövergripande samtidigt som flera miljöer kan finnas inom en och samma institution eller avdelning. Till en forskningsmiljö hör också ett forskningsprogram. Detta ska årligen redovisas för SUV i form av en tillbakablickande verksamhetsberättelse och ett framåtblickande reviderat forskningsprogram. SUV ska minst en gång per år sammankalla forskningsledare/professorer regelbundet för att samråda om forskningsprogram och forskarutbildning för de olika miljöerna.

SUV har ansvar för att forskarutbildningen långsiktigt dimensioneras så att de olika forskningsmiljöerna kan utvecklas väl och resurserna utnyttjas effektivt. Miljöerna bör vara tillräckligt stora för att kunna erbjuda en rik och utvecklande miljö för doktoranderna.

Då fakultetens forskningsresurser är begränsade, är det av central betydelse att forskningsmiljöerna attraherar externa anslag som kan finansiera forskningsprojekt och doktorand- och karriäranställningar. Fakultetens anslag till de enskilda miljöerna skapar en bra grund för varje miljö att årligen insända ansökningar till externa finansiärer.

Forskningsmiljöerna kan förändras och fastställs i de årliga budgetbesluten. Beredskap måste finnas inom miljöerna för att kunna hantera effekterna av dessa beslut. Samråd med fakultet i samband med planerade nyanställningar av doktorander och karriärtjänster är därmed centralt. Samtidigt måste miljöerna ges möjlighet till långsiktig planering. Speciellt bör de små miljöernas sårbarhet beaktas.

Ansvar: Styrelsen för utbildningsvetenskap/forskningsmiljöerna

Karriärtjänster

Linköpings universitets karriärsystem tydliggör vilka karriärmöjligheter som finns efter disputation. Möjligheter för fortsatt karriär inom akademien för nydisputerad doktor är viktigt både för den enskilde och dennes möjligheter att erhålla anställning, för forskningsmiljöerna och deras utveckling och försörjning av handledarkompetens, samt för institutionerna i deras arbete med att rekrytera välmeriterade lektorer som kan kompetensförsörja grundutbildningen. Inom ramen för Utbildningsvetenskaps fakultetsanslag möjliggörs karriärtjänster i form av postdoktorsanställning och biträdande lektorat. Tjänster av dessa slag bör, i en tid då många forskningsmiljöer genomgår stora generationsskiften, användas strategiskt för att fortgent garantera vitala och kraftfulla miljöer. Karriärtjänster kan antas skapa goda möjligheter för den enskilde att meritera sig för att kunna ansöka om docentur.

När planer finns på att utlysa karriärtjänster som delvis eller helt finansieras av fakultetsanslag skall samråd ske med fakulteten.

Ansvar: Institutionerna/forskningsmiljöerna

Skolsamverkan

Utbildningsvetenskaplig forskning har hög samhällsrelevans, i relation till både förskola, skola och vuxenutbildning. Därför är även forskningskommunikation en central uppgift för varje miljö. På senare år har olika initiativ internt såväl externs inneburit att universitetet är delaktigt i att utbilda yrkesverksamma lärare till lic-examen. Licarna kan när de är klara få en central roll i att vara brobyggare mellan universitetet och den utbildningspraktik de är verksamma i. Samverkan med det omgivande samhället i dess olika former bör vara en naturlig del av forskningsmiljöernas arbete.

Ansvar: Kansliet för utbildningsvetenskap/forskningsmiljöerna

Forskarutbildning

Stimulerande forskningsmiljöer, rikt kursutbud och god handledning skall vara tre grundläggande begrepp som präglar forskarutbildningen inom Utbildningsvetenskap. Målet är att doktoranden skall utvecklas till en självständig forskare. Under sin forskarutbildning bör doktoranden få tillfälle att lära känna olika forskningsmiljöer och utveckla sin förmåga att etablera samarbete med andra forskare i olika nätverk nationellt och internationellt. För att uppnå detta bör samarbete mellan olika forskningsmiljöer inom Utbildningsvetenskap, LiU och andra universitet stimuleras. En självständig forskare behöver bland annat kunskaper i projektdesign och former för anslagssökande. Samtidigt som studietiden bör ge kunskap om och möjlighet att planera för fortsatt akademisk eller annan karriär är det även angeläget att utbildningen är upplagd på ett sådant sätt att doktoranden efter avslutad forskarutbildning är anställningsbar inom olika verksamheter.

Forskarutbildning är en verksamhet som är betydelsefull för många parter. Under vägen formuleras ny kunskap som ges möjlighet till spridning. I systemet finns inlagt kvalitetskontroll som garanterar resultatet. Forskarutbildningen är en del av samhällets kompetensförsörjning, inte bara på ett universitet utan också inom det omgivande samhället där forskarutbildning efterfrågas för ett antal olika typer av anställningar och verksamheter.

Ansvar: Institutionerna

Utlysning av doktorandtjänster

Vid utlysning av doktorandtjänster bör samlad, och nationell och internationell utlysning så långt som möjligt eftersträvas i syfte att få bredast möjliga underlag för doktorandrekrytering. Det är viktigt att hänsyn tas till detta i tidsplaneringen. Planer för att anställa doktorander bör tillkännagivas i Forskarutbildnings- och docentnämnden för att möjliggöra samordning.

När planer finns på att utlysa doktorandtjänst/er som delvis eller helt skall finansieras av fakultetsanslag, skall samråd ske med fakulteten.

Ansvar: Institutionerna

Information

Informationen om Utbildningsvetenskaps forskarutbildning skall finnas tillgänglig på hemsidor och vara aktuell och lättåtkomlig med länknings till de olika forskningsmiljöerna och till annan relevant information. Studenter i grundutbildningen skall informeras om forskarutbildningens villkor för att underlätta rekryteringen av nya doktorander. Tematiska och tvärvetenskapliga forskarutbildningar skall informera om vilka grundutbildningsämnen, -områden och yrkesexamina som kan utgöra en lämplig grund för doktorandstudier.

Kunskap om universitetets verksamhet och organisation, om arbete och beslutsvägar är viktig för doktorandens omvärldsorientering och aktiva medverkan. Alla nya doktorander bör få en gemensam information om universitetet och om doktorandstudier. Den bör på ett generellt plan belysa doktorandens rättigheter och skyldigheter och de olika moment som ingår i forskarutbildningen, t.ex. vad handledning innebär och hur examenskraven ser ut. Alla antagna doktorander bör erbjudas doktorandtjänst.

Informationen om pågående forskning och kommande disputationer bör förbättras. Speciellt viktigt är att nå ut med information om relevant forskning till organisationer som inte är direkt knutna till universitetet och kanske inte söker information genom universitetets hemsidor men vars företrädare ändå kan vara intresserade av forskningsresultaten. Sådan information kan underlätta möten mellan doktorander och kommande arbetsgivare eller uppdragsgivare.

Ansvar: Kansliet för utbildningsvetenskap/institutionerna

Doktorandmedverkan

För att garantera doktorandernas inflytande och kontinuerligt förbättra och utveckla forskarutbildningen skall forskarstuderande uppmuntras att engagera sig som forskarstuderanderepresentanter i nämnder, i styrelser, i doktorandråd etc. Sådant engagemang skall om möjligt och med hänsyn tagen till uppdraget, inrymmas inom ramen för anställning som doktorand och då inom den del som avser undervisning, och administration. Är inte detta möjligt kan de forskarstuderandes representation underlättas genom att doktorandtjänst/assistenttjänstgöring förlängs motsvarande den arbetstid som förtroendeuppdragen tagit. Om så är fallet ska de schabloner som utarbetats vid universitetet användas vid bedömningen av hur många dagars förlängning det kan bli fråga om. Kostnaden för förlängningen bestrids i enlighet med universitetets riktlinjer.

Ansvar: Institutionerna

Kurser i forskarutbildningen

Ett samlat utbud av forskarutbildningskurser skall erbjudas doktorander inom Utbildningsvetenskap. Även mer ämnesspecifika kurser bör finnas med i informationen eftersom gränserna mellan forskningsmiljöer inte alltid är självklara. En förteckning över tillgängliga forskarutbildningskurser skall finnas på Utbildningsvetenskaps hemsida. Eftersom flera fakulteter är involverade i några av forskarutbildningarna är det önskvärt med viss samordning av fakulteternas kursutbud.

Ansvar: Kansliet för utbildningsvetenskap/institutionerna

Kursvärderingar

Kursvärdering av kurser inom forskarutbildning skall genomföras för att garantera doktorandernas inflytande över sin utbildning och ge miljöerna möjlighet att kontinuerligt utveckla och förbättra forskarutbildningen. Resultaten av kursvärderingarna skall följas upp och åtgärdas. Eftersom det finns stor variation både i antal kursdeltagare och i kursstruktur bör det finnas stor frihet i uppläggningsen av kursvärderingen så länge den sker. Kursvärderingen planeras i samråd med doktoranderna.

Ansvar: Institutionerna

Pedagogisk utbildning

Doktorander som undervisar inom grundutbildningen skall enligt LiU:s lokala regelverk ha genomgått inledande högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper. Övriga doktorander skall erbjudas samma utbildning. Utbildningen skall vara poänggivande inom forskarutbildningen.

Ansvar: Institutionerna

Internationalisering

Internationalisering är en central del av forskning och forskarutbildning. Engelska har under lång tid varit forskningens lingua franca. Att kunna kommunicera sin forskning, och att delta i forskningsdiskussioner på engelska, är förmågor som blir allt viktigare inom den utbildningsvetenskapliga forskningen. Inte bara i relation till behovet av att kunna kommunicera sin forskning i ett större sammanhang än det svenska, utan också i relation till de styrningssystem som byggs upp där publicering i internationella tidskrifter tillmätts allt större värde.

Det är därmed av stor vikt att doktoranderna ges ökad möjlighet till internationella kontakter, internationell publicering, deltagande i internationella konferenser och utlandsvistelse under en del av sin forskarutbildning t.ex. genom att delta i internationella utbytesprogram. Deltagande i forskarutbildningskurser utomlands bör stimuleras och ses som en naturlig del i utbildningen. Att låta doktorander från andra länder delta i forskarutbildningen vid Linköpings universitet bidrar till vitalisering och utvecklande av forskningsmiljöerna.

Ansvar: Institutionerna

Handledarutbildning

Att vara handledare är en utvecklande uppgift. Som del i kompetensutveckling erbjuds handledare utbildning. Sådan utbildning är obligatorisk för alla som ansöker om att antas som docent eller som anställs som/befordras till professor enligt LiU:s lokala regelverk. Den bör även erbjudas dem som tidigare antagits som docent eller som anställts som eller befordrats till professor. Även biträdande handledare bör uppmanas att delta i handledarutbildning.

Fortbildning av handledare bör också kunna ske. Att handleda uppfattas ofta som ett ensamarbete och ett kontaktnät som forum för diskussion och tankeutbyte mellan handledare skulle kunna bidra till att höja kvaliteten i forskarutbildningen. Även individuell handledning av handledare bör kunna erbjudas. Handledarutbildning och fortbildning av handledare kan delvis samordnas genom ett mentorssystem.

Ansvar: Kansliet för utbildningsvetenskap/institutionerna

Handledning

För varje doktorand utses minst två handledare av vilka en skall vara huvudhandledare. Härigenom skapas så bra förutsättningar som möjligt för forskarutbildningen i allmänhet och doktoranden i synnerhet.Handledning av doktorander är tidskrävande. Tid för handledning bör vara finansierad och utgöra en del av handledarens budgeterade arbetstid.

En översyn bör göras av fakultetens framtida handledningskapacitet, vilken kan variera mellan olika forskningsmiljöer. Lektorer bör i ökande grad beredas tillräcklig forskningstid för att få docentkompetens. Möjlighet att vara biträdande handledare bör också ges den som meriterar sig för att bli huvudhandledare.

Ansvar: Styrelsen för utbildningsvetenskap/forskningsmiljöerna

Individuell studieplan

Den individuella studieplanen är ett juridiskt dokument som reglerar relationen och åtagandet mellan utbildningsanordnaren och doktoranden. För varje doktorand upprättas en individuell studieplan som ligger till grund för kontinuerlig dialog mellan handledare och doktorand avseende dennes progression i utbildningen. Planen skall årligen följas upp, signeras av handledare, doktorand och studierektor för forskarutbildning och insändas till fakulteten. Vid behov föreläggs styrelsen förslag till åtgärder.

Ansvar: Institutionerna/Kansliet för utbildningsvetenskap

Samråd

När en forskningsmiljö planerar att utlysa karriärtjänst/er och/eller doktorandtjänst/er som delvis eller helt skall finansieras av fakultetsanslag, skall samråd ske med fakulteten. Samråd sker genom kontakt med ansvarig prodekan för forskning och forskarutbildning. I samrådet skall ekonomisk plan för planerade anställningar, med tillhörande argument för behovet av att utlysa tjänsterna, ligga till grund för dialog. Prodekanen kommer i dialogen även involvera fakultetens controller samt dekan. Syftet med samrådet är att fakulteten får kunskap om på vilket sätt anställningarna kan bidra till forskningsmiljöns samt fakultetens utveckling, samtidigt som institutionen/forskningsmiljön kan få kunskap om hur planerna passar in i fakultetens mer långsiktiga strategi inom Utbildningsvetenskap.

Ansvar: Styrelsen för utbildningsvetenskap/Institutionerna/forskningsmiljöerna

Beslut i detta ärende har fattats vid SUVs sammanträde 2013-05-28. I beslutet har deltagit undertecknad prodekanus, ledamöterna Brith-Inger Aspgård, Cecilia Lindgren, Joakim Samuelsson, Maria Sträaf, Louise Malmström, Åsa Ridne, Linnea Bodén, Alexandra Holmström och Emil Wigge samt ledamot och prodekanus Andreas Fejes, den sistnämnde föredragande.

Därutöver har närvarit ersättare Elisabeth Eriksson, kanslichef Anderz Grunnesjö, samordnande programansvarig utbildningsledare Anna Johnsson Harrie, fakultetskoordinator Caroline Kelly, facklig representant Lars Lilieqvist, tillträdande studeranderepresentant Mats Werme och controller Samuel Zethson.

Thomas Östholm
Prodekanus

Andreas Fejes
Prodekanus